

Nr 5.

Ankom till riksdagens kansli den 23 november 1918 kl. 3 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående extra gratifikation till sådana befattningshavare i statens tjänst, vilka i sin nämnda egenskap icke kommit i åtnjutande av extra krigstidstillägg för senare halvåret av 1918 jämte i ämnet väckta motioner.

Uti en till riksdagen avlåten, den 25 oktober 1918 dagtecknad proposition (nr 5), vilken hänvisats till förberedande behandling av första särskilda utskottet, har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bifogat utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att under riksstatens sjunde huvudtitel på extra tilläggsstat för år 1918 anvisa ett förslagsanslag å 50,000 kronor, varav skall i de fall, då gratifikation tillerkänts befattningshavare enligt bestämmelserna i Kungl. Maj:ts kungörelse den 26 september 1918 (Svensk författningssamling nr 746) angående ersättning i vissa fall till sådana befattningshavare i statens tjänst, vilka under år 1918 i sin nämnda egenskap icke kommit i åtnjutande av krigstidstillägg eller krigstidshjälp, utgå extra gratifikation till sådant belopp, som motsvarar det extra krigstidstillägg, vartill befattningshavaren i sådan egenskap för senare hälften av år 1918 varit berättigad, om han ej vid samma års början ägt åtnjuta pension eller därmed jämförligt årligt understöd av statsmedel eller från någon av staten understödd pensionsanstalt, efter avdrag dock för beloppet av det extra krigstidstillägg, befattningshavaren för 1918 års senare hälft av statsmedel åtnjuter å nämnda pension eller understöd.

Beträffande utredningen i ämnet får utskottet hänvisa till åberopade statsrådsprotokollet.

I anledning av förevarande proposition hava följande motioner väckts inom andra kammaren, nämligen

nr 16, av herr *Welin* m. fl., vilka hemställt, att riksdagen ville besluta, att i överensstämmelse med de grundsatser, som följdes vid lagtima riksdagen 1918, krigstidshjälp må ingå i den extra gratifikation, som beredes ifrågavarande befattningshavare; samt

nr 34, av herr *Hage*, som hemställt, att riksdagen må under riksstatsens sjunde huvudtitel på extra tilläggsstat för år 1918 anvisa ett förslagsanslag å 75,000 kronor, varav skall i de fall, då gratifikation tillerkänts befattningshavare enligt bestämmelserna i Kungl. Maj:ts kungörelse den 26 september 1918 (Svensk författningssamling nr 746) angående ersättning i vissa fall till sådana befattningshavare i statens tjänst, vilka under år 1918 i sin nämnda egenskap icke kommit i åtnjutande av krigstidstillägg eller krigstidshjälp, utgå extra gratifikation till sådant belopp, som motsvarar det extra krigstidstillägg (inklusive s. k. grundplåt) samt krigstidshjälp, vartill befattningshavaren i sådan egenskap för senare hälften av år 1918 varit berättigad, om han ej vid samma års början ägt åtnjuta pension eller därmed jämförligt årligt understöd av statsmedel eller från någon av staten understödd pensionsanstalt, efter avdrag dock för beloppet av det extra krigstidstillägg, befattningshavaren för 1918 års senare hälft av statsmedel åtnjuter å nämnda pension eller understöd.

Beträffande de skäl motionärerna anfört till stöd för sina framställningar får utskottet hänvisa till motionerna.

I § 14 av kungörelsen den 22 mars 1918 angående krigstidstillägg och krigstidshjälp under år 1918 åt befattningshavare i statens tjänst har upptagits det stadgandet, att från åtnjutande av såväl krigstidstillägg som krigstidshjälp enligt i kungörelsen angivna grunder undantagas, bland andra, befattningshavare, som — oavsett pension, pensionstillägg och understöd enligt lagen om allmän pensionsförsäkring den 30 juni 1913 — vid årets ingång ägde åtnjuta pension eller därmed jämförligt årligt understöd av statsmedel eller från någon av staten understödd pensionsanstalt.

Detta stadgande har, såsom av departementschefen framhållits, medfört vissa, icke avsedda konsekvenser. Sålunda har befattningshavare, som åtnjuter en obetydlig pension och till följd därav icke

äger rätt till krigstidstillägg eller krigstidshjälp å den för hans befattning utgående lönen, ofta kommit i en till och med sämre ställning än om han icke ägt rätt till någon som helst pension.

Sedan uppmärksamheten blivit fäst å nu berörda förhållanden, beslöt årets lagtima riksdag, efter en i ämnet väckt motion, att å tilläggsstat för år 1918 anvisa ett förslagsanslag å 100,000 kronor, varav, efter Kungl. Maj:ts prövning och i överensstämmelse med angivna grunder, finge utgå gratifikationer till avhjälpande av missförhållanden, som eljest skulle kunna uppkomma vid tillämpning av de utav riksdagen fastställda grunderna för utgående av krigstidstillägg och krigstidshjälp under år 1918.

Uti det av Kungl. Maj:t framlagda förslaget om extra krigstidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst, har förutsatts, att man icke borde avvika från de grunder, som av årets lagtima riksdag fastslagit för krigstidstilläggets utgående. I följd härav skulle emellertid de befattningshavare, vilka vid 1918 års ingång ägde åtnjuta pension eller därmed jämförligt årligt understöd av statsmedel eller från någon av staten understödd pensionsanstalt, icke heller komma i åtnjutande av extra krigstidstillägg. Detta missförhållande har vad angår år 1918 ansetts icke böra avhjälpas på annat sätt, än det, varå lagtima riksdagen, enligt vad ovan nämnts, gav anvisning, d. v. s. genom utanordnande av särskilda gratifikationer till vederbörande.

För nu angivna ändamål skulle erfordras ett belopp av 50,000 kronor.

Med hänsyn till vad utskottet tidigare hemställt i fråga om extra krigstidstillägg och extra krigstidshjälp till statens befattningshavare i allmänhet samt i anledning av ovannämnda motioner, föreslår utskottet den ändring i Kungl. Maj:ts förslag, att orden »— — — utgå extra gratifikation till sådant belopp, som motsvarar det extra krigstidstillägg, vartill — — —» givas följande lydelse: »— — — utgå extra gratifikation till sådant belopp, som motsvarar det extra krigstidstillägg och den extra krigstidshjälp, vartill — — —»

*Utskottets
yttrande.*

Beträffande storleken av det till utbetalande av extra gratifikationer erforderliga beloppet, får utskottet erinra om att det av Kungl. Maj:t nu äskade anslaget utgör hälften av det vid lagtima riksdagen beräknade beloppet. Då enligt vad utskottet föreslagit den såsom extra krigstidstillägg och extra krigstidshjälp utgående gratifikationen i regel skulle utgöra hälften av den för hela året utgående, torde någon höjning av anslagets belopp nu ej erfordras.

Utskottet får alltså hemställa,

att riksdagen, med anledning av propositionen nr 5 ävensom herr Welins m. fl. motion nr 16 och herr Hages motion nr 34, må under riksstatens sjunde huvudtitel på extra tilläggsstat för år 1918 anvisa ett förslagsanslag å 50,000 kronor, varav skall i de fall, då gratifikation tillerkänts befattningshavare enligt bestämmelserna i Kungl. Maj:ts kungörelse den 26 september 1918 (Svensk författningssamling nr 746) angående ersättning i vissa fall till sådana befattningshavare i statens tjänst, vilka under år 1918 i sin nämnda egenskap icke kommit i åtnjutande av krigstidstillägg eller krigstidshjälp, utgå extra gratifikation till sådant belopp, som motsvarar det extra krigstidstillägg och den extra krigstidshjälp, vartill befattningshavaren i sådan egenskap för senare hälften av år 1918 varit berättigad, om han ej vid samma års början ägt åtnjuta pension eller därmed jämförligt årligt understöd av statsmedel eller från någon av staten understödd pensionsanstalt, efter avdrag dock för beloppet av det extra krigstidstillägg, befattningshavaren för 1918 års senare hälft av statsmedel åtnjuter å nämnda pension eller understöd.

Stockholm den 23 november 1918.

På utskottets vägnar:

JOHAN BECK-FRIIS.

Närvarande: se under utskottets utlåtande nr 3.